

Vergilər Nazirliyi beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsinə böyük önəm verir

Vergilər Nazirliyinin Beynəlxalq münasibətlər idarəsinin rəisi, 1-ci dərəcəli müfəttiş Orxan Musayevin “Vergilər” qəzetinə müsahibəsi

- Orxan müəllim, 2015-ci ilin ötən dövründə Vergilər Nazirliyi tərəfindən beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində görülən işlər barədə məlumat verməyinizi xahiş edirik.

- «Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyası ilə əlaqədar olaraq Vergilər Nazirliyi tərəfindən qəbul edilən 2013-2020-ci illər üçün Strateji Planda beynəlxalq və regional təşkilatlar, eləcə də digər dövlətlərin vergi orqanları ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi, hər zaman olduğu kimi, 2015-ci ildə də əsas prioritetlərdən biridir. Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq mexanizmi çərçivəsində həm bir sıra mötəbər regional və beynəlxalq təşkilatlarla, həm də xarici ölkələrin vergi orqanları ilə əməkdaşlığı genişləndirir. Nazirliyin nümayəndələri Avropadaxili Vergi Administrasiyaları Təşkilatının (IOTA), İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD), Avropa Kommersiya Qeydiyyatçıları Forumunun (ECRF) və digər regional və beynəlxalq təşkilatların tədbirlərində mütəmadi iştirak edirlər. Beynəlxalq təşkilatlarla mövcud əməkdaşlığın ikitərəfli formatda davam etdirilməsi məqsədilə Koreya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi, Almaniya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Cəmiyyəti (GİZ), Avropa İttifaqı, Dünya Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu və Asiya İnkişaf Bankı ilə danışıqlar aparılmışdır.

Sözsüz ki, ölkəmizdə tez-tez beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi bu münasibətlərin daha da genişlənməsinə şərait yaradır. 2012-ci ildən etibarən Vergi orqanları əməkdaşlarının peşə bayramı ərəfəsində keçirilən vergi forumları beynəlxalq vergi münasibətlərinə dair əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə edildiyi nüfuzlu bir platformaya çevrilmişdir. Cari ilin 9-10 fevral tarixlərində keçirilən 4-cü Vergi Forumunda İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf təşkilatından, Amerikadaxili Vergi Administrasiyaları Mərkəzindən (CIAT), Beynəlxalq Vergi və İnvestisiya Mərkəzindən (International Tax and Investment Center - ITIC) nümayəndələr, eləcə də Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan və Litvanın vergi administrasiyalarından ali qonaqlar iştirak etmişlər.

- IOTA ilə əməkdaşlıq Vergilər Nazirliyi üçün xüsusi önəm daşıyır. Azərbaycan artıq üçüncü dəfədir ki, bu təşkilatın İcraiyyə Şurasına üzv seçilir. Bu üzvlük ölkəmizə gələcək perspektivdə nə vəd edir?

- Niderland Krallığının Rotterdam şəhərində baş tutan 19-cu Baş Assambleyada keçirilən səsvermənin nəticələri Vergilər Nazirliyi ilə IOTA, eləcə də təşkilatın üzv dövlətləri arasında daha da intensivləşən əməkdaşlıqdan xəbər verir.

Vergilər Nazirliyi 2013-cü ildən bəri artıq üçüncü dəfədir ki, IOTA-nın əsas qərarverici və idarəetmə orqanı olan İcraiyyə Şurasına üzv seçilib. Qeyd edim ki, MDB məkanında ilk olaraq Azərbaycanın seçildiyi İcraiyyə Şurasının təşkilatın fəaliyyətində əhəmiyyətli rol oynayan müstəsna səlahiyyətləri vardır. Vergilər Nazirliyinin burada təmsil olunması təşkilatın fəaliyyətində yaxından iştirak etməyimizə şərait yaradır. Artıq ardıcıl olaraq üçüncü dəfə İcraiyyə Şurasına üzv seçilməyimiz heç də gözlənilməz olmadı. Çünki Vergilər Nazirliyi IOTA-nın ən fəal üzvlərindən biridir və təşkilatın işində səmərəli və fəal iştirakına görə təşkilata üzv olan digər ölkələr arasında da özünə layiqli yer qazanmışdır.

Vergilər Nazirliyinin nümayəndələri müntəzəm olaraq IOTA-nın müxtəlif formatda keçirilən tədbirlərində, forumlarında iştirak edir və bu sahədə təcrübə mübadiləsi aparırlar. Nəzərinizə çatdırmaq istərdim ki, məhz həmin forumlardan biri - Vergi üzrə Peşəkar Təlim və İnkişaf Forumu cari ilin 9-11 sentyabr tarixlərində Bakı şəhəri və Şamaxı rayonunda keçiriləcəkdir. Qeyd etmək lazımdır ki, forumda IOTA-nın 30 üzv dövlətindən 50-yə yaxın nümayəndənin iştirakı gözlənilir.

- Vergi sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın səviyyəsini necə qiymətləndirərdiniz?

- Vergilər Nazirliyinin çoxşaxəli əməkdaşlıq spektrinə həm vergi orqanları, həm də qeydiyyat orqanları daxildir.

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı, belə demək mümkünsə, bizim ən mühüm tərəfdaşlarımızdandır. OECD-nin Katibliyinin tərkibinə daxil olan Vergi Siyasəti və İnzibatçılığı Mərkəzi (Center for Tax Policy and Administration CTPA) ilə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi Vergilər Nazirliyi üçün prioritet istiqamətlərdən biridir.

OECD-nin Ankara şəhərində yerləşən Çoxmilli Vergi Mərkəzində, eləcə də Vyana və Budapeştdəki Vergi mərkəzlərində 2015-ci ilin I yarımilində 6 müxtəlif mövzuya dair keçirilən seminarlarda Vergilər Nazirliyinin 7 əməkdaşı iştirak etmişdir. Bununla yanaşı, nazirliyin nümayəndələri OECD-nin Baş qərargahının yerləşdiyi

Paris şəhərində keçirilən qlobal forumların, eləcə də vergi siyasəti və statistikasına üzrə işçi qrupun iclaslarında iştirak edirlər.

MDB ölkələri ilə beynəlxalq vergi münasibətləri, əsasən, Birlik iştirakçısı olan dövlətlərin vergi xidmətləri rəhbərlərinin Koordinasiya Şurası və Vergi (maliyyə) təhqiqat orqanları rəhbərlərinin Koordinasiya Şurası ilə genişləndirilir.

Korporativ Qeydiyyatçılar Forumu (Corporate Registers Forum - CRF) və Avropa Kommersiya Qeydiyyatçıların Forumu (European Commerce Registers Forum - ECRF) kimi qeydiyyat orqanları ilə əməkdaşlıq beynəlxalq vergi münasibətlərinin əsas prioritetlərindən biridir. Vergilər Nazirliyinin əməkdaşı cari ilin 3-5 iyun tarixlərində İspaniya Krallığının Madrid şəhərində keçirilən Avropa Kommersiya Qeydiyyatçıları Forumunun Baş Assambleyası və 18-ci illik konfransında iştirak etmişdir.

Amerikadaxili Vergi Administrasiyaları Mərkəzi (CIAT) ilə də əməkdaşlıq münasibətləri genişləndirilir. CIAT-ın icraçı katibi Marsio Verdi cari ilin 9-10 fevral tarixlərində Bakıda keçirilən IV Vergi Forumunda iştirak etmişdir. Məhz qeyd edilən təşkilatla Vergilər Nazirliyinin münasibətlərinin yüksək səviyyədə olduğunun təzahürü kimi, bu ilin 28 sentyabr-1 oktyabr tarixlərində İtaliyanın paytaxtı Roma şəhərində keçiriləcək texniki konfransa Vergilər Nazirliyinin nümayəndəsi də dəvət olunmuşdur.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (ECO) ilə də əlaqələrimiz yüksələn xətlə inkişaf edir. Keçən ilin 6-7 noyabr tarixlərində Bakı şəhərində ECO-nun vergi orqanlarının nümayəndələri üçün «Vergi ödəyicilərinə xidmət» mövzusunda seminarı təşkil olunmuşdur. Seminarda 7 üzv ölkənin vergi administrasiyasının nümayəndələri iştirak etmiş, mövzu ilə bağlı müxtəlif təqdimatlar olunmuş, müzakirələr aparılmışdır.

24 sentyabr 2014-cü ildə İspaniyanın Maliyyə Nazirliyi və Fransanın Baş Vergi Direktoratının tərəfdaşı olduğu «İnsan resurslarının inkişafı sahəsində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinə dəstək» adlı Tvinninq layihəsinə başlanılmışdır. Layihənin birinci komponenti insan resurslarının inkişafı ilə bağlı uzunmüddətli strategiyanın hazırlanmasını, ikinci komponenti insan resurslarının idarə edilməsi üzrə nazirliyin mövcud normativ bazasının yeniləşdirilməsini, üçüncü komponenti isə tədris-təlim sisteminin modernləşdirilməsini nəzərdə tutur. Tvinninq layihəsinin işçi planına uyğun olaraq işçi seminarlarda iştirak etmək məqsədilə Fransa və İspaniyanın vergi orqanları nümayəndələri müntəzəm qaydada Azərbaycana səfər edirlər. Eləcə də Vergilər Nazirliyinin əməkdaşları layihə çərçivəsində təcrübə mübadiləsi məqsədilə həmin ölkələrə ezam olunurlar.

Bundan əlavə, Avropa İttifaqının TAİEX yardım alətindən istifadənin genişləndirilməsi məqsədilə 2015-ci ilin 13-15 aprel tarixlərində Vergilər Nazirliyində «Elektron ticarətin vergiyə cəlb edilməsi» və 5-7 may tarixlərində «Nağdsız ödənişlərin stimullaşdırılması» üzrə TAİEX ekspert missiyası təşkil edilmişdir.

- Vergilər Nazirliyi ayrı-ayrı ölkələrlə qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsindən hansı səmərəni gözləyir?

- Vergilər Nazirliyi ikitərəfli münasibətlərin maksimum reallaşdırılmasında maraqlı olduğu üçün Avropa İttifaqı, MDB, eləcə də Asiya və Cənub-Şərqi Asiya ölkələri ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələri yaradır. Ümumiyyətlə qeyd etmək istərdim ki, beynəlxalq vergi münasibətlərində ikitərəfli əməkdaşlığın perspektivlərinin artması ölkəmizin xarici iqtisadi fəaliyyətinin iştirakçılarının sayının genişlənməsi ilə bağlıdır. Zənnimcə, dövlətlərin sıx əməkdaşlığının əsasını onların iqtisadi inkişafındakı oxşarlıq, texnoloji təkamüllər, milli iqtisadiyyatların inkişaf səviyyəsi təşkil edir. Bu baxımdan, Vergilər Nazirliyinin üzv olduğu təşkilatlara daxil olan qabaqcıl Avropa ölkələri ilə səmərəli əməkdaşlığı ildən-ilə inkişaf edir. Əminəm ki, ölkələr arasında vergilər sahəsində ikitərəfli əməkdaşlıq, eləcə də ən yaxşı təcrübələrin mübadiləsi davamlı inkişafa nail olmaq üçün çox əhəmiyyətlidir.

- Vergilər Nazirliyi vergitutma sahəsində təcrübə mübadiləsinə böyük önəm verir. Qabaqcıl təcrübələrə malik olan dövlətlərin vergi orqanları əməkdaşları da ölkəmizə tez-tez səfərlər edirlər. Belə səfərlər zamanı onlar Azərbaycanın vergi sistemində daha çox hansı məsələlərlə maraqlanırlar?

- Qeyd etdiyim kimi, təcrübə mübadiləsi davamlı inkişaf üçün çox önəmlidir. Biz modernləşmə xəttini əsas götürərək məqsədyönlü islahatlar aparmaq məqsədilə ən qabaqcıl beynəlxalq təcrübəni təhlil etməklə bərabər, onun tətbiqi imkanlarını da araşdırırıq. Bu məqsədlə Vergilər Nazirliyinin nümayəndələrinin qabaqcıl xarici ölkələrin vergi administrasiyalarına səfərləri təşkil olunur. Çin Xalq Respublikasının Maliyyə Nazirliyi, Sinqapur Daxili Gəlirlər Xidməti ilə aparılan uğurlu əməkdaşlığın nəticəsi olaraq, Vergilər Nazirliyinin nümayəndələri beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi məqsədilə həmin ölkələrə ezam olunmuşlar.

Qeyd etmək lazımdır ki, üzv olduğumuz təşkilatlar çərçivəsində keçirilən seminarlarda, forumlarda xarici vergi administrasiyalarının nümayəndələri Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin vergi qanunvericiliyinin və inzibatçılığının tətbiqi ilə əlaqədar fəaliyyəti, vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər, xüsusən də elektron xidmətlərlə daha çox maraqlanırlar. Xarici həmkarlarımız

Vergilər Nazirliyinin mütərəqqi texnologiyalar tətbiq edən, vergi ödəyiciləri ilə əməkdaşlıq formatında münasibətlərin qurulmasına, vergi mədəniyyətinin formalaşdırılmasına innovativ yanaşan bir qurum olduğundan xəbərdardılar. Ölkəmizə səfər etməkdə məqsədləri də qeyd edilən sahələrdə təcrübə mübadiləsi aparmaqdır. Keçən ilin 8-10 dekabr tarixlərində Moldova Baş Dövlət Vergi Müfəttişliyinin nümayəndə heyəti Bakıya gəlmişdi. Səfərdə məqsəd vergi nəzarəti sahəsində qanunvericilik, vergi nəzarətində avtomatlaşdırılmış vergi informasiya sistemi, vergitutma sahəsində risk meyarlarının müəyyən edilməsi və istifadəsi, eləcə də nəzarət-kassa aparatlarının tətbiqi məsələləri üzrə təcrübə mübadiləsi aparmaq idi.

Son 6 ay ərzində Vergilər Nazirliyi Avropa Komissiyasının TAİEX proqramının dəstəyi ilə «Elektron ticarətin vergiyə cəlb olunması» və «Nağdsız ödənişlərin stimullaşdırılması» mövzularında beynəlxalq ekspertin cəlb olunması ilə interaktiv seminarlar təşkil etmiş və hər mövzu üzrə praktiki tövsiyələri əks etdirən hesabatlar hazırlamışdır. Avropa Komissiyasının dəstəyi ilə eyni mövzular üzrə biliklərin təkmilləşdirilməsi məqsədilə Böyük Britaniyanın Vergi və Gömrük Administrasiyasına nazirlik əməkdaşlarının işçi səfəri gözlənilir.

Eyni zamanda, növbəti aylarda TAİEX yardım aləti çərçivəsində Avropa Komissiyası tərəfindən qəbul olunmuş «Elektron Qaimələrin Tətbiqi» və «Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmayan fiziki şəxslərin mülkiyyətində olan daşınmaz əmlakın (yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin) təqdim edilməsinin vergiyə cəlb edilməsi xüsusiyyətləri» mövzularında ekspert missiyası layihələrinin keçirilməsi gözlənilir.

Vergilər Nazirliyinin «Vergi sisteminin inkişafı üzrə 2013-2020-ci illər üçün Strateji Plan»ın əsas məqsədlərindən birinin beynəlxalq təcrübəni təhlil edərək vergi qanunvericiliyinin Avropa İttifaqının direktivlərinə uyğunlaşdırılması olduğunu, eyni zamanda Aİ ilə texniki əməkdaşlıq aləti üzrə əməkdaşlığın prioritet istiqamətlərdən birinə çevrildiyini nəzərə alaraq, 2016-cı il üçün Fəaliyyət Proqramında vergi sisteminin inkişafı və təkmilləşdirilməsinin əsas istiqamətlərindən biri kimi göstərilməsi təklif olunub.

Qeyd edim ki, İsveçrənin İqtisadi məsələlər üzrə Katibliyi ilə Vergilər Nazirliyi arasında qarşılıqlı layihələrdə iştirak üzrə razılıq əldə olunmuşdur. Bundan başqa, Vergilər Nazirliyi və ABŞ Dövlət Departamentinin Təhsil və Mədəniyyət Məsələləri üzrə Bürosu ilə əməkdaşlığın nəticəsi olaraq, həmin Departament tərəfindən maliyyələşdirilən Peşəkar İxtisasartırma Proqramında Vergilər Nazirliyinin əməkdaşının iştirakı təmin edilmişdir. Məlumat üçün qeyd edim ki, CEF (Centre of Excellence Finance) - Maliyyədə Mükəmməllik Mərkəzi ilə Vergilər Nazirliyi arasında əməkdaşlığın perspektiv istiqamətləri müzakirə edilməkdədir. Bununla

yanaşı, idarə tərəfindən nazirliyin müvafiq strukturlarının sorğuları əsasında və «Vergi sisteminin inkişafı üzrə 2013-2020-ci illər üçün Strateji Plan»da nəzərdə tutulan mövzularla bağlı beynəlxalq təcrübə öyrənilərək müvafiq icmallar hazırlanır.

- İkiqat vergitutmanın aradan qaldırılması və vergidən yayınmanın qarşısının alınması istiqamətində cari ildə hansı müqavilələr imzalanıb və ya imzalanması nəzərdə tutulur?

- İkiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında sazişlərin əsas məqsədi mal və xidmətlərin sərbəst beynəlxalq mübadiləsinə maneçilik törədən vergi maneələrinin aradan qaldırılması yolu ilə beynəlxalq ticarət və sərmayə qoyuluşunu təşviq etməkdir. Beynəlxalq vergi müqavilələrinin mövcudluğu vergi ödəyicilərinə ayrı-seçkiliyə yol verilməyəcəyinə təminat verir, dövlətlər üçün isə ziddiyyətli məsələlər üzrə birbaşa qarşılıqlı məsləhətləşmələrin aparılmasına və vergi məlumatlarının mübadiləsinə imkan yaradır.

Azərbaycan Respublikasının ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında bağladığı müqavilələr şəbəkəsi genişlənməkdədir və Vergilər Nazirliyinin mövcud müqavilələr çərçivəsində digər dövlətlərin müvafiq orqanları ilə əməkdaşlığı uğurla davam etdirilir. Hazırda 48 ölkə ilə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında beynəlxalq müqavilə imzalanmış və onların 45-i qüvvəyə minmişdir. Küveyt, İordaniya və İspaniya ilə imzalanmış müqavilələr həmin ölkələr tərəfindən dövlətdaxili prosedurlar başa çatdıqdan sonra qüvvəyə minəcəkdir. Bunlardan əlavə, Malta, İsrail, Slovakiya, İsveç, İrlandiya, Sinqapur, Danimarka, Hindistan, San-Marino və Mərakeşlə bu cür müqavilələrin layihələri, eləcə də Qazaxıstanla 1996-cı ildə imzalanmış müqaviləyə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi üzrə Protokolun layihəsi üzrə razılıq əldə edilmişdir. Adı çəkilən dövlətlərdən əlavə, daha yeddi dövlətlə müvafiq layihələr üzərində işlər davam etdirilir və 15-dən çox ölkə ilə danışıqlara başlanması üçün model layihələr mübadilə edilmişdir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında müqavilələrdən başqa, vergi məlumatlarının mübadiləsi haqqında müqavilələr də mövcuddur. Məlumat mübadiləsi haqqında müxtəlif dövlətlərlə bağlanmış ikitərəfli müqavilələrdən başqa, Azərbaycan Respublikası 2003-cü ildən Avropa Şurası və İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) «Vergi məsələləri üzrə qarşılıqlı inzibati yardım haqqında» birgə Konvensiyasına qoşulmuş, 2014-cü ilin may ayında isə həmin Konvensiyaya dəyişikliklər edilməsi haqqında Protokolu imzalamışdır. Hazırda Vergilər Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının tərəf olduğu məlumat

mübadiləsi haqqında ikitərəfli və çoxtərəfli müqavilələr əsasında 101 dövlətlə vergi məlumatlarını mübadilə etmək imkanına malikdir.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası və Amerika Birləşmiş Ştatları arasında maliyyə məlumatlarının qarşılıqlı mübadiləsinə imkan verəcək Vergi tələblərinin yerinə yetirilməsi üzrə beynəlxalq qaydalara əməl olunmasının yaxşılaşdırılması və Xarici Hesablar üzrə Vergi Əmələməsi Aktı (Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA) tələblərinin həyata keçirilməsi barədə hökumətlərarası Sazişin imzalanmaya hazırlanması ilə bağlı işlər başa çatmaq üzrədir.